МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра теорії та практики перекладу

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
_____ Ірина ЛОМАЧИНСЬКА
«__» _____ 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Переклад як професія»

Рівень вищої освіти:	другий (магістерський)
Галузь знань:	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність:	В11 Філологія
Спеціалізація:	В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»
Освітньо-професійна програма:	«Переклад з англійської мови та другої іноземної українською»

ОНУ
2026

Робоча програма навчальної дисципліни «Переклад як професія». Одеса: ОНУ, 2026. – 21 с.

Розробники: Олена МАТУЗКОВА, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри теорії та практики перекладу; Ольга ГРИНЬКО, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та практики перекладу.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та практики перекладу
Протокол № 1 від «25» серпня 2026 р.
Завідувач кафедри _____ (Ольга ГРИНЬКО)
(підпис)

Погоджено із гарантом ОПП «Переклад з англійської мови та другої іноземної українською»
Гарант ОПП _____ (Анжела БОЛДИРЕВА)
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології
Протокол № 1 від «25» серпня 2026 р.
Голова НМК _____ (Олена ГРИГОРОВИЧ)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теорії та практики перекладу
Протокол № ____ від «____» _____ 20___ р.
Завідувач кафедри _____ (Ольга ГРИНЬКО)
(підпис)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теорії та практики перекладу
Протокол № ____ від «____» _____ 20___ р.
Завідувач кафедри _____ (Ольга ГРИНЬКО)
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>очна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="15">Загальна кількість:
кредитів – 4

годин – 120

змістових модулів – 3</td><td rowspan="15">Галузь знань
В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність
В11 Філологія

Спеціалізація
В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

ОПП
«Переклад з англійської мови та другої іноземної українською»

Рівень вищої освіти:
другий (магістерський)</td><td colspan="2">Обов’язкова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>3-й</td><td>3-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>8 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>80 год.</td><td>108 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма підсумкового контролю: залік</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Переклад як професія» входить до циклу перекладознавчих дисциплін, що формують професійну базу перекладача. У ній викладено основні функції сучасного перекладу, базові складники професійної компетенції письмового та усного перекладача, а також шляхи їхнього формування й удосконалення. Значну увагу приділено методології формування актуальних у перекладацькій діяльності м'яких навичок (soft skills) і цінностей професійного спілкування. Розглядаються основи роботи з інструментами CAT (Trados, MateCat), а також з інструментами штучного інтелекту для укладання глосаріїв, перекладу та редагування текстів, зокрема з попереднім машинним перекладом і подальшим постредагуванням. Окрему увагу приділено принципам перекладацької етики в цифрову епоху, відповідальному та усвідомленому використанню цифрових технологій у професійній діяльності. У курсі також викладено основи локалізації та аудіовізуального перекладу, а також основні організаційно-правові форми перекладацької діяльності (фізична особа-підприємець, робота з бюро перекладів, організація перекладацьких заходів).

Мета навчальної дисципліни – формування загальних, спеціальних (фахових) та професійних компетентностей у галузі перекладу, поглиблення теоретичної бази щодо професійної компетенції перекладача та вироблення навичок і цінностей професійного спілкування, зокрема відповідального й усвідомленого використання цифрових технологій і засобів штучного інтелекту в перекладацькій діяльності, а також формування базових знань і вмінь організації власної перекладацької практики як бізнесу.

Завдання навчальної дисципліни:

– проведення порівняльного аналізу складових професійної компетенції в кодексах, галузевих стандартах та програмах міжнародних і українських перекладацьких організацій та ЗВО;

– вироблення переліку складових професіоналізму сучасного перекладача та шляхів їхнього формування;

– вироблення практичних навичок роботи з власними і колективними перекладацькими проєктами за допомогою середовища CAT;

– опанування видів та особливостей постредагування машинного перекладу;

– вироблення навичок використання інструментів штучного інтелекту для укладання глосаріїв, перекладу і редагування текстів з дотриманням принципів перекладацької етики й академічної доброчесності;

– ознайомлення з теоретичними засадами локалізації різноманітних ресурсів та аудіовізуального перекладу;

– формування базових знань щодо організаційно-правових форм перекладацької діяльності (ФОП), роботи з бюро перекладів та організації перекладацьких заходів;

– вироблення вміння розробляти бізнес-план перекладацько-викладацької діяльності, орієнтований на вихід на бажаний рівень доходу.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

інтегральної: здатність розв’язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

а) загальних (ЗК):

ЗК 1 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3 Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел.

ЗК 4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5 Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 6 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 8 Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 9 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 10 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13 Здатність відповідально взаємодіяти в умовах соціального та культурного розмаїття, враховуючи комунікативні норми, принципи інклюзивності та чутливі контексти спілкування.

ЗК 14 Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності в навчальній, науковій і професійній діяльності, зокрема під час використання джерел, даних, цифрових технологій і засобів штучного інтелекту, усвідомлюючи етичну відповідальність за достовірність, авторство та вплив результатів досліджень.

б) фахових (ФК):

ФК 6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ФК 8 Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату комунікації та перекладу.

ФК 9 Здатність вільно застосовувати всі види мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо) як інструменти професійної комунікації та перекладу в різних ситуаціях міжмовної взаємодії.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН 4 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 5 Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 6 Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10 Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

ПРН 11 Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 16 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для розв’язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПРН 18 Демонструвати здатність здійснювати письмовий і усний переклад текстів різних жанрів з урахуванням вимог комунікативної ситуації та з використанням технічних засобів та сучасних перекладацьких технологій.

ПРН 19 Виконувати мовно-культурне посередництво між лінгвокультурами країн, мова яких вивчалася, і лінгвокультурою свого народу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

– основні функції сучасного перекладу та базові складники професійної компетенції письмового й усного перекладача;

– принципи роботи в середовищі CAT-tools, особливості попереднього машинного перекладу та постредагування;

– можливості та обмеження інструментів штучного інтелекту в укладанні глосаріїв, перекладі та редагуванні текстів;

– принципи перекладацької етики в цифрову епоху та вимоги до відповідального використання цифрових технологій у перекладацькій діяльності;

– теоретичні засади локалізації та аудіовізуального перекладу (субтитрування, дублювання, войс-овер);

– організаційно-правові форми перекладацької діяльності (ФОП), особливості роботи з бюро перекладів та організації перекладацьких заходів;

вміти:

– виконувати власні та колективні перекладацькі проєкти за допомогою інструментів CAT;

– здійснювати постредагування машинного перекладу з урахуванням вимог до якості цільового тексту;

– відповідально й усвідомлено використовувати інструменти штучного інтелекту для укладання глосаріїв, перекладу і редагування текстів, аналізувати кейси, пов’язані з етичними викликами такого використання;

– виконувати основні завдання локалізації та аудіовізуального перекладу, зокрема субтитрування, дублювання і войс-овер;

– розробляти бізнес-план перекладацько-викладацької діяльності, орієнтований на вихід на бажаний рівень доходу;

бути здатним:

– будувати і втілювати стратегію власного професійного розвитку як письмового та усного перекладача;

– ефективно взаємодіяти із замовниками, бюро перекладів та колегами в команді перекладацького проєкту;

– дотримуватися принципів перекладацької етики та академічної доброчесності під час використання цифрових технологій і засобів штучного інтелекту.

Опанування цієї навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами навичок і компетентностей, спрямованих на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, що проголошені резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об’єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1 та визначені Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722, зокрема:

Ціль 4: забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;

Ціль 8: сприяння поступальному, всеохоплюючому та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці для всіх;

Ціль 9: створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Формування та удосконалення складових професійної компетенції

Тема 1. Translation and Interpreting: сучасні міфи, функції та кар'єрні можливості у XXI столітті.

Основні функції сучасного письмового та усного перекладу. Поширені міфи про професію перекладача. Кар'єрні можливості перекладача у XXI столітті, сучасні вимоги ринку праці.

Тема 2. Компетенції та цінності перекладача і усного перекладача.

Базові складники професійної компетенції письмового та усного перекладача. Цінності професійного спілкування. Кодекси професійної етики міжнародних і українських перекладацьких організацій. Складники професіоналізму сучасного перекладача.

Тема 3. Hard skills versus soft skills. Емоційний інтелект.

Поняття hard skills і soft skills у перекладацькій діяльності, їх співвідношення для успішної кар'єри. Роль емоційного інтелекту в роботі перекладача. Шляхи розвитку м'яких навичок.

Тема 4. Письмовий і усний перекладачі як професії майбутнього: середовище праці та професійні виклики.

Середовище праці сучасного перекладача (фриланс, штат, гібридні формати). Основні професійні виклики. Вплив новітніх технологій на професію. Професійне портфоліо, стратегії побудови кар'єри перекладача-фрилансера.

Тема 5. Переклад як бізнес: організаційно-правові форми діяльності перекладача (ФОП), робота з бюро перекладів, організація перекладацьких заходів.

Фізична особа-підприємець як організаційно-правова форма перекладацької діяльності. Особливості роботи з бюро перекладів. Засади організації перекладацьких заходів. Бізнес-план перекладацько-викладацької діяльності.

Змістовий модуль 2. Інструменти CAT та ШІ

Тема 6. Робота з середовищем для перекладу CAT-tools.

Призначення та функціональні можливості інструментів CAT (Trados, MateCat). Етапи роботи з перекладацьким проєктом: створення проєкту, затвердження сегментів, колективний проєкт. Забезпечення термінологічної єдності перекладу.

Тема 7. Попередній переклад у програмах CAT-tools і особливості машинного перекладу.

Поняття та роль попереднього машинного перекладу в роботі з CAT-tools. Основні типи систем машинного перекладу, їх обмеження для різних типів текстів. Взаємодія перекладача із системами машинного перекладу.

Тема 8. Постредагування машинного перекладу як інструмент підвищення ефективності.

Поняття та види постредагування (легке та повне). Критерії якості постредагованого тексту. Типові помилки машинного перекладу.

Тема 9. ШІ в роботі сучасного перекладача: глосарії, переклад, редагування.

Можливості інструментів штучного інтелекту в укладанні термінологічних глосаріїв, перекладі та редагуванні текстів. Порівняння результатів перекладу за допомогою ШІ та традиційного машинного перекладу. Обмеження застосування ШІ.

Тема 10. Перекладацька етика в цифрову епоху: відповідальне та усвідомлене використання цифрових технологій у перекладацькій діяльності.

Етичні виклики використання ШІ в перекладі: конфіденційність, авторське право, плагіат. Академічна доброчесність. Принципи відповідального використання цифрових технологій.

Змістовий модуль 3. Локалізація та аудіовізуальний переклад як новітні напрями перекладацької діяльності

Тема 11. Поняття локалізації та інтернаціоналізації.

Співвідношення понять переклад, локалізація, інтернаціоналізація. Основні етапи процесу локалізації. Роль культурної адаптації.

Тема 12. Локалізація комп'ютерних ігор та ігор для консолей: основні структурні елементи та технічні вимоги.

Структурні елементи та технічні вимоги до локалізації ігор. Аналіз цільової аудиторії. Проблеми локалізації ігрового тексту та інтерфейсу. Роль тестування.

Тема 13. Локалізація веб-сайтів: основні структурні елементи та проблеми зміни культурного коду.

Структурні елементи веб-сайтів. Технічні аспекти інтернаціоналізації контенту. Особливості локалізації багатомовних веб-ресурсів, типові помилки.

Тема 14. Локалізація рекламних текстів: загальні стратегії та техніки.

Стратегії локалізації рекламних текстів, техніки адаптації слоганів. Культурні конотації та збереження прагматичного ефекту. Приклади вдалої та невдалої локалізації.

Тема 15. Аудіовізуальний переклад: загальні положення, компоненти та останні тенденції.

Види, компоненти та технічні обмеження аудіовізуального перекладу. Сучасні тенденції розвитку.

Тема 16. Субтитрування як складова аудіовізуального перекладу. Типи субтитрів та особливості технічного оформлення.

Типи субтитрів, технічні вимоги до оформлення, компресія тексту. Типові перекладацькі проблеми субтитрування.

Тема 17. Дублювання та войс-овер як складові аудіовізуального перекладу. Основні перекладацькі проблеми та шляхи їхнього вирішення.

Дублювання та войс-овер: основні перекладацькі проблеми (lip-sync, тайминг) і шляхи вирішення технічних проблем.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Формування та удосконалення складових професійної компетенції										
Тема 1. Translation and Interpreting: сучасні міфи, функції та кар'єрні можливості у XXI столітті.	5	2			3	8				8
Тема 2. Компетенції та цінності перекладача і усного перекладача.	5	2			3	10	2			8
Тема 3. Hard skills versus soft skills. Емоційний інтелект.	5	2			3	8				8
Тема 4. Письмовий і усний перекладачі як професії майбутнього: середовище праці та професійні виклики.	5	2			3	10	2			8
Тема 5. Переклад як бізнес: організаційно-правові форми діяльності перекладача (ФОП), робота з бюро перекладів, організація перекладацьких заходів.	12		4		8	4				4
Разом за змістовим модулем 1	32	8	4		20	40	4			36
Змістовий модуль 2. Інструменти CAT та ШІ										
Тема 6. Робота з середовищем для перекладу CAT-tools.	4		2		2	2				2
Тема 7. Попередній переклад у програмах CAT-tools і особливості машинного перекладу.	6		2		4	6		2		4
Тема 8. Постредагування машинного перекладу як інструмент підвищення ефективності.	6		2		4	4				4

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 9. ШІ в роботі сучасного перекладача: глосарії, переклад, редагування.	8	2	2		4	8	2			6
Тема 10. Перекладацька етика в цифрову епоху: відповідальне та усвідомлене використання цифрових технологій у перекладацькій діяльності.	8	2			6	8				8
Разом за змістовим модулем 2	32	4	8		20	28	2	2		24
Змістовий модуль 3. Локалізація та аудіовізуальний переклад як новітні напрями перекладацької діяльності										
Тема 11. Поняття локалізації та інтернаціоналізації.	2	2								
Тема 12. Локалізація комп’ютерних ігор та ігор для консолей: основні структурні елементи та технічні вимоги.	2		2			2	2			
Тема 13. Локалізація веб-сайтів: основні структурні елементи та проблеми зміни культурного коду.	2		2							
Тема 14. Локалізація рекламних текстів: загальні стратегії та техніки.	14	2			12	14				14
Тема 15. Аудіовізуальний переклад: загальні положення, компоненти та останні тенденції.	2	2								

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Тема 16. Субтитрування як складова аудіовізуального перекладу. Типи субтитрів та особливості технічного оформлення.	16	2	2		12	18		2		16
Тема 17. Дублювання та войс-овер як складові аудіовізуального перекладу. Основні перекладацькі проблеми та шляхи їхнього вирішення.	18		2		16	18				18
Разом за змістовим модулем 3	56	8	8		40	52	2	2		48
Усього годин	**120**	**20**	**20**		**80**	**120**	**8**	**4**		**108**

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми / види занять	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Формування та удосконалення складових професійної компетенції			
1	**Тема 5.** Переклад як бізнес: аналіз кейсів організації діяльності ФОП і бюро перекладів; практикум із розробки бізнес-плану.	4	
Змістовий модуль 2. Інструменти CAT та ШІ			
2	**Тема 6.** Робота з середовищем для перекладу CAT-tools: створення проєкту, затвердження сегментів, виконання колективного перекладацького проєкту.	2	
3	**Тема 7.** Використання функції «попередній переклад» у CAT-tools; постредагування машинного перекладу.	2	2
4	**Тема 8.** Постредагування машинного перекладу (із застосуванням інструментів Google Translate та DeepL).	2	
5	**Тема 9.** ШІ в роботі перекладача: укладання термінологічного глосарія, переклад і редагування фрагмента тексту за допомогою інструментів ШІ.	2	
Змістовий модуль 3. Локалізація та аудіовізуальний переклад як новітні напрями перекладацької діяльності			
6	**Тема 12.** Локалізація комп’ютерних ігор та ігор для консолей: аналіз аудиторії та основних елементів гри.	2	

№ з/п	Назва теми / види занять	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
7	**Тема 13.** Локалізація веб-сайтів: інтернаціоналізація контенту та структурних елементів.	2	
8	**Тема 16.** Субтитрування: технічні вимоги та інструментарій.	2	2
9	**Тема 17.** Дублювання та войс-овер: lip-sync, тайминг та інші технічні вимоги.	2	
Усього годин		**20**	**4**

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Формування та удосконалення складових професійної компетенції			
1	**Тема 1.** Translation and Interpreting: сучасні міфи, функції та кар'єрні можливості. Career opportunities for linguists: multilingual SEO. Самостійне творче завдання.	3	8
2	**Тема 2.** Компетенції та цінності перекладача і усного перекладача. The Dos and Don'ts of the translation and interpreting professions. Підбірка та аналіз кейсів.	3	8
3	**Тема 3.** Hard skills versus soft skills. Top soft skills for translators and interpreters working as freelancers. Доповідь.	3	8
4	**Тема 4.** Письмовий і усний перекладачі як професії майбутнього. Starting your career as a freelancer: top tips. Складання портфоліо. Обговорення.	3	8
5	**Тема 5.** Переклад як бізнес: ФОП, бюро перекладів, організація перекладацьких заходів. Розробка бізнес-плану перекладацько-викладацької діяльності, орієнтованого на вихід на бажаний рівень доходу.	8	4
Разом за змістовим модулем 1		20	36
Змістовий модуль 2. Інструменти CAT та ШІ			
6	**Тема 6.** Робота з середовищем для перекладу CAT-tools. Робота з програмами CAT-tools для виконання власних і колективних перекладів текстів різних форматів. Письмовий переклад.	2	2
7	**Тема 7.** Попередній переклад у програмах CAT-tools і особливості машинного перекладу. Виконання попереднього перекладу. Письмовий переклад.	4	4
8	**Тема 8.** Постредагування машинного перекладу. Письмовий переклад із подальшим постредагуванням.	4	4
9	**Тема 9.** ШІ в роботі сучасного перекладача. Укладання термінологічного глосарія за допомогою інструментів ШІ; переклад і редагування фрагмента тексту з подальшим письмовим самоаналізом.	4	6
10	**Тема 10.** Перекладацька етика в цифрову епоху. Аналіз кейсів використання ШІ в перекладі (конфіденційність, авторське право, плагіат); підготовка доповіді для обговорення.	6	8
Разом за змістовим модулем 2		20	24

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 3. Локалізація та аудіовізуальний переклад як новітні напрями перекладацької діяльності			
11	**Тема 14.** Переклад рекламних слоганів відомих українських брендів з подальшим письмовим самоаналізом.	12	14
12	**Тема 16.** Переклад частини доповіді з платформи TED Talks та накладання власних субтитрів з подальшим письмовим самоаналізом.	12	16
13	**Тема 17.** Переклад частини доповіді з платформи TED Talks та накладання войс-оверу з подальшим письмовим самоаналізом.	16	18
Разом за змістовим модулем 3		40	48
Усього годин		**80**	**108**

Визнання результатів, отриманих в системі неформальної/інформальної освіти

В рамках опанування цієї навчальної дисципліни здобувач може пройти освітні або професійні курси/тренінги, професійне стажування, онлайн-курси на масових платформах чи у системі громадянської освіти.

Орієнтовний перелік курсів, які дотичні змісту цієї навчальної дисципліни:

Назва освітньої платформи	**Назва курсу**	**Посилання**
TranslaStars	Course in AI and Machine Translation Post-Editing	https://www.translastars.com/course/ai-machine-translation-post-editing
Prometheus	Підприємництво. Власна справа в Україні	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/entrepreneurship-ukraine/

Здобувач має право також обрати самостійно освітню платформу та курс, які відповідають змісту цієї навчальної дисципліни.

Результати, отримані в системі неформальної/інформальної освіти, засвідчуються відповідним сертифікатом, де вказуються обсяг годин (або кількість кредитів ЄКТС) та здобуті компетентності та результати навчання. Такі результати можуть бути зараховані як результати поточного, періодичного або підсумкового контролю за цією навчальною дисципліною за процедурами, визначеними «Положенням про порядок визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова та відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж ОНУ імені І. І. Мечникова»:
https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozhennya_neformalna_osvita_2024_final.pdf

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

– словесні методи: лекція, пояснення, бесіда, дискусія, обговорення найскладніших і суперечливих питань перекладацької професії;

– наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація автентичних текстів, кейсів, зразків локалізованого контенту;

– практичні методи: виконання власних і колективних перекладацьких проєктів у середовищі CAT; попередній машинний переклад і постредагування; укладання глосаріїв, переклад і редагування текстів за допомогою інструментів штучного інтелекту; розв’язання кейсів, пов’язаних із перекладацькою етикою в цифрову епоху; аналіз організаційно-правових форм перекладацької діяльності та розробка бізнес-плану; локалізація комп’ютерних ігор, веб-сайтів і рекламних текстів; субтитрування, дублювання і войс-овер; робота з основною і додатковою літературою.

10. Форми контролю і методи оцінювання

(у т. ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: відповіді на заняттях і виконання завдань (змістовий модуль 1); оцінювання роботи на практичних заняттях (переклад, постредагування, локалізація, субтитрування, войс-овер), доповідей і завдань самостійної роботи (змістові модулі 2, 3).

Періодичний контроль: контрольна робота за кожним змістовим модулем: КР 1 (0–10 балів) – аналіз кейсу з професійної діяльності перекладача; КР 2 (0–10 балів) – переклад тексту в CAT-tools з постредагуванням машинного перекладу; КР 3 (0–20 балів) – завдання з локалізації або аудіовізуального перекладу з обґрунтуванням перекладацьких рішень.

Підсумковий контроль: залік, який виставляється за сумою балів поточного та періодичного контролю.

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид контролю	Кількість балів
Робота за змістовим модулем 1 (відповіді на заняттях, виконання завдань)	Від 0 до 15 балів
Робота за змістовим модулем 2 (практичні заняття, доповіді, самостійна робота)	Від 0 до 15 балів
Робота за змістовим модулем 3 (практичні заняття, доповіді, самостійна робота)	Від 0 до 30 балів
Контрольна робота за змістовим модулем 1, 2 (КР 1, КР 2)	Від 0 до 10 балів (за кожну)
Контрольна робота за змістовим модулем 3 (КР 3)	Від 0 до 20 балів

Критерії	ЗМ 1, ЗМ 2 (0–15)	ЗМ 3 (0–30)	КР 1, КР 2 (0–10)	КР 3 (0–20)
Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, повно та системно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань; виявляє цінні творчі ідеї.	14–15	27–30	9–10	18–20
Здобувач достатньо правильно, повно й системно виконує завдання, виявляючи творчий підхід; припускається однієї-двох несуттєвих помилок.	12–13	23–26	8	15–17
Здобувач припускається двох і більше суттєвих помилок; виконання завдань недостатньо повне й систематизоване.	9–11	18–22	6–7	12–14

Критерії	ЗМ 1, ЗМ 2 (0–15)	ЗМ 3 (0–30)	КР 1, КР 2 (0–10)	КР 3 (0–20)
Здобувач демонструє лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.	6–8	11–17	4–5	7–11
Здобувач не виклав матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, або не виконав завдання.	0–5	0–10	0–3	0–6

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку пропуску заняття з поважних причин здобувач зобов'язаний виконати контрольну роботу за відповідною темою у позанавчальний час за погодженням з викладачем. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: під час опанування навчальної дисципліни категорично не припускаються будь-які види порушень академічної доброчесності з боку як здобувачів вищої освіти, так і викладача. У разі виявлення та фіксації будь-якого виду порушення академічної доброчесності до порушника будуть застосовані санкції, передбачені Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту» та внутрішніми нормативними документами Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Політика щодо використання штучного інтелекту: в ході опанування цієї навчальної дисципліни забороняється оприлюднення текстів, зображень, моделей, даних, інших результатів, згенерованих штучним інтелектом, як результатів власної академічної та навчальної діяльності, якщо це не дозволено умовами навчального завдання, а сам цей факт не зазначено в навчальному завданні чи супровідних матеріалах до нього. Під час проходження підсумкового оцінювання використання ресурсів штучного інтелекту забороняється.

11. Питання до підсумкового контролю

1. Основні функції сучасного письмового та усного перекладу.
2. Поширені міфи про професію перекладача та усного перекладача.
3. Кар'єрні можливості перекладача і усного перекладача у XXI столітті.
4. Сучасні вимоги ринку праці до перекладача і усного перекладача.
5. Базові складники професійної компетенції письмового та усного перекладача.
6. Цінності професійного спілкування перекладача.
7. Кодекси професійної етики міжнародних і українських перекладацьких організацій.
8. Складники професіоналізму сучасного перекладача.
9. Поняття hard skills і soft skills у перекладацькій діяльності.
10. Роль емоційного інтелекту в роботі перекладача.
11. Співвідношення hard skills і soft skills для успішної кар'єри перекладача.
12. Шляхи розвитку м'яких навичок перекладача.
13. Середовище праці сучасного перекладача (фриланс, штат, гібридні формати).
14. Основні професійні виклики перекладача і усного перекладача.
15. Вплив новітніх технологій на професію перекладача в майбутньому.
16. Складання професійного портфоліо перекладача.
17. Стратегії побудови кар'єри перекладача-фрилансера.

18. Організаційно-правові форми перекладацької діяльності: фізична особа-підприємець (ФОП).

19. Особливості роботи перекладача з бюро перекладів.

20. Основні засади організації перекладацьких заходів.

21. Складники бізнес-плану перекладацько-викладацької діяльності.

22. Поєднання перекладацької та викладацької діяльності як джерел доходу.

23. Призначення та функціональні можливості інструментів CAT (Trados, MateCat).

24. Етапи роботи з перекладацьким проєктом у середовищі CAT-tools.

25. Створення проєкту та затвердження сегментів у CAT-інструментах.

26. Особливості виконання колективного перекладацького проєкту в CAT-інструментах.

27. Переваги використання CAT-tools для забезпечення термінологічної єдності перекладу.

28. Поняття попереднього машинного перекладу.

29. Роль попереднього перекладу в роботі з CAT-tools.

30. Основні типи систем машинного перекладу.

31. Обмеження машинного перекладу для різних типів текстів.

32. Взаємодія перекладача-людини із системами машинного перекладу.

33. Поняття постредагування машинного перекладу.

34. Види постредагування (легке та повне).

35. Критерії якості постредагованого тексту.

36. Типові помилки машинного перекладу, що потребують постредагування.

37. Постредагування як інструмент підвищення ефективності перекладацької діяльності.

38. Можливості інструментів штучного інтелекту в укладанні термінологічних глосаріїв.

39. Застосування ШІ для перекладу текстів.

40. Застосування ШІ для редагування перекладених текстів.

41. Порівняння результатів перекладу за допомогою ШІ та традиційного машинного перекладу.

42. Обмеження застосування інструментів ШІ в перекладацькій діяльності.

43. Основні етичні виклики використання ШІ в перекладацькій діяльності.

44. Питання конфіденційності при використанні цифрових інструментів перекладу.

45. Проблеми авторського права при використанні ШІ в перекладі.

46. Плагіат і академічна доброчесність у контексті використання ШІ.

47. Принципи відповідального й усвідомленого використання цифрових технологій у перекладі.

48. Поняття локалізації та інтернаціоналізації.

49. Співвідношення понять переклад, локалізація, інтернаціоналізація.

50. Основні етапи процесу локалізації.

51. Роль культурної адаптації в локалізації.

52. Основні структурні елементи локалізації комп’ютерних ігор.

53. Технічні вимоги до локалізації ігор для консолей.

54. Особливості аналізу цільової аудиторії при локалізації ігор.
55. Проблеми локалізації ігрового тексту та інтерфейсу.
56. Роль тестування в процесі локалізації ігор.
57. Основні структурні елементи локалізації веб-сайтів.
58. Проблеми зміни культурного коду при локалізації веб-сайтів.
59. Технічні аспекти інтернаціоналізації контенту сайту.
60. Особливості локалізації багатомовних веб-ресурсів.
61. Типові помилки при локалізації веб-сайтів.
62. Загальні стратегії локалізації рекламних текстів.
63. Основні техніки адаптації слоганів під час локалізації.
64. Роль культурних конотацій у локалізації реклами.
65. Проблеми збереження прагматичного ефекту при локалізації рекламних текстів.
66. Приклади вдалої та невдалої локалізації рекламних кампаній.
67. Загальні положення аудіовізуального перекладу.
68. Основні компоненти аудіовізуального перекладу.
69. Останні тенденції розвитку аудіовізуального перекладу.
70. Види аудіовізуального перекладу.
71. Технічні обмеження аудіовізуального перекладу.
72. Поняття субтитрування як складової аудіовізуального перекладу.
73. Типи субтитрів.
74. Технічні вимоги до оформлення субтитрів.
75. Особливості компресії тексту при субтитруванні.
76. Типові перекладацькі проблеми субтитрування.
77. Поняття дублювання та войс-оверу як складових аудіовізуального перекладу.
78. Основні перекладацькі проблеми дублювання (lip-sync).
79. Основні перекладацькі проблеми войс-оверу.
80. Шляхи вирішення технічних проблем дублювання та войс-оверу.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль						Сума балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		
ПР	КР 1	ПР	КР 2	ПР	КР 3	
15	10	15	10	30	20	**100**

ПР – поточна робота (відповіді на заняттях, виконання завдань, доповіді, самостійна робота); КР 1, КР 2, КР 3 – контрольні роботи за змістовими модулями (періодичний контроль).

Сума балів = ЗМ 1 (15 + 10) + ЗМ 2 (15 + 10) + ЗМ 3 (30 + 20) = 25 + 25 + 50 = 100 балів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**Оцінка ECTS**	**Оцінка за національною шкалою**	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90–100	**A**	відмінно	зараховано
85–89	**B**	добре	
75–84	**C**		
70–74	**D**	задовільно	
60–69	**E**		
35–59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	**F**	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання для загальної оцінки за навчальною дисципліною

Оцінка за національною шкалою	**Теоретична підготовка**	**Практична підготовка**
	Здобувач освіти	
90–100 / зараховано	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, повно та системно розкриває зміст теоретичних питань щодо професійної компетенції перекладача, CAT-інструментів, ШІ, локалізації та аудіовізуального перекладу; виявляє цінні творчі ідеї.	самостійно й якісно виконує перекладацькі проєкти в середовищі CAT, постредагування, завдання з локалізації та аудіовізуального перекладу; аргументовано обґрунтовує перекладацькі рішення; розробляє обґрунтований бізнес-план.
75–89 / зараховано	достатньо правильно, повно й системно викладає матеріал, виявляючи творчий підхід; припускається однієї-двох несуттєвих помилок.	правильно виконує більшість практичних завдань; має стійкі навички роботи з цифровими інструментами перекладу, проте окремі рішення недостатньо обґрунтовані.
60–74 / зараховано	припускається двох і більше суттєвих помилок у поданні матеріалу; відповідь недостатньо повна й систематизована.	виконує практичні завдання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички роботи з цифровими інструментами перекладу.
35–59 / не зараховано з можливістю повторного складання	демонструє лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.	недостатньо розкриває сутність практичних завдань; виконує окремі завдання лише за допомогою викладача.
0–34 / не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не виклав матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.

Примітка: максимальна кількість балів за кожним видом роботи вказана в п. 12.

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Матузкова О. П., Гринько О. С. Робоча програма навчальної дисципліни «Переклад як професія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності В11 Філологія, спеціалізації В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», освітньо-професійної програми «Переклад з англійської мови та другої іноземної українською». Одеса : ОНУ, 2026. 20 с.

2. Матузкова О. П., Гринько О. С. Силабус навчальної дисципліни «Переклад як професія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, спеціальності В11 Філологія, спеціалізації В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська», освітньо-професійної програми «Переклад з англійської мови та другої іноземної українською». Одеса, 2025.

3. Матузкова О. П., Безпалова К. В., Семенова О. Ю. Переклад як професія: компетентності, цінності та виклики : метод. вказівки для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 035 Філологія спеціалізації «Переклад з англійської мови та другої іноземної українською». Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2021. 32 с.

4. Мультимедійні презентації до лекцій.

5. Навчально-методичні матеріали для поточного, періодичного та підсумкового контролю (кейси, практичні завдання з перекладу, постредагування, локалізації та субтитрування, залікові завдання).

14. Рекомендована література

Основна

1. Амеліна С., Тарасенко Р., Шень Л. Етичні аспекти використання інструментів штучного інтелекту в перекладі. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2026. Вип. 2. С. 14–23. DOI: https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2026.362600

2. Енциклопедія перекладознавства. Т. 1 / ред. Л. М. Черноватий, О. А. Калиниченко. Вінниця : Нова Книга, 2020. 552 с.

3. Корольова Т. М., Жмаєва Н. С., Колчаг Ю. І. Постредагування при машинному перекладі. Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. 2020. № 30. С. 102–119. URL: https://www.lingstud.od.ua/archive/2020/30/7.pdf

4. Díaz Cintas J., Remael A. Subtitling: Concepts and Practices. 2nd ed. London ; New York : Routledge, 2021.

5. Translation and Localization: A Guide for Technical and Professional Communicators / ed. by B. Maylath, K. St. Amant. New York ; London : Routledge, 2019. 274 p.

Додаткова

6. Коваль Т. І. Інформаційні технології в перекладі. Київ : КНЛУ, 2010. 261 с.

7. Радчук В. Д. Функції перекладу. Всесвіт. 2006. № 11–12. С. 149–159. URL: http://vsesvit-journal.com

8. Bowker L. Computer-Aided Translation Technology: A Practical Introduction. Ottawa : University of Ottawa Press, 2002. 185 p.

9. Hubscher-Davidson S. Trait emotional intelligence and translation: A study of professional translators. Target. 2016. Vol. 28, No. 1. P. 132–157. DOI: https://doi.org/10.1075/target.28.1.06hub

10. Newmark P. A Textbook of Translation. Longman, 2006. 290 p.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Prometheus. Підприємництво. Власна справа в Україні. URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-free/entrepreneurship-ukraine/

2. ФОП для перекладача: які КВЕДи обрати, як оформити роботу. URL: https://finevolution.com.ua/post/fop-dlia-perekladacha-yaki-kvedy-obraty-yak-oformyty-robotu/

3. CIOL Insights. The Language Professions 2019–2020 Report. London, 2020. 19 p. URL: https://www.ciol.org.uk

4. Локалізація застосунків для мобільних телефонів. UTIC, 2013. URL: https://utic.eu/uk/video/webinary/lokalizatsiia-prilozhenii-dlia-mobilnyh-telefonov

5. Downie J. The real difference between interpreting and translation. Blog. 2020. URL: https://www.integritylanguages.co.uk